

Ο ΑΝΩΔΥΝΟΣ ΤΟΚΕΤΟΣ

Ὑπό

Π. Π. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Ἐκτάκτου Καθηγητοῦ
Διευθυντοῦ Β' Μαιευτικῆς Κλινικῆς
Μαιευτηρίου «Μαρίκα Ἡλιάδης»

Ὁ Μέγας Ἱπποκράτης μᾶς ἔδωσεν εἰς τέσσαρας λέξεις τὸ νόημα πάσης προσπαθείας, ἢ ὅποια θὰ ἀπέβλεπεν εἰς τὸ νὰ μετριάσῃ τὸν πόνον. Εἶπε χαρακτηριστικῶς : «Θεῖον τὸ κουφίζειν ὀδύνην» — εἶναι ἔργον πολὺ ὑψηλὸν ἢ κατασίγασις τοῦ ἀλγους. Καὶ τὸ ἔργον αὐτὸ ἀντιπροσωπεύει ἐν ἀπὸ τὰ κυριώτερα αἰτήματα ὄλης τῆς Ἱατρικῆς, πρὸς πλήρωσιν τοῦ ὁποίου κατέβαλον καὶ καταβάλλουν προσπαθείας οἱ ἱατροὶ ἀφ' ἧς ὑπάρχει ἡ ἐπιστήμη των.

Εἰς τὴν Μαιευτικὴν τὸ αἶτημα τῆς ἀνακουφίσεως τοῦ πόνου προβάλλει εἰς κάθε τοκετὸν, καὶ μᾶς συγκινεῖ καὶ ὡς ἐπιστήμονας καὶ ὡς ἀνθρώπους. Διότι ὁ τοκετὸς εἶναι «μακρὰ στιγμή» δοκιμασίας διὰ τὴν γυναῖκα, ἐφ' ὅσον ἡ πραγματοποιήσις του συνοδεύεται ἀπὸ πόρους, καὶ πόρους, τοὺς ὁποίους καμμία σκοπιμότης δὲν δικαιολογεῖ. Ὁ τοκετὸς τῶν ζώων καὶ πολὺ ὀλιγώτερον διαρκεῖ, καὶ εἰς πολὺ μικροτέραν δοκιμασίαν τὰ υποβάλλει ἐν σχέσει πρὸς τὴν γυναῖκα. Τοῦτο ἐμφείνεται εἰς τοὺς ἐξῆς λόγους :

Πρῶτον, εἰς τὸ ὅτι ἡ λεκάνη τῶν ζώων παρέχει μεγάλην εὐρυχωρίαν εἰς τὴν προσαρμογὴν καὶ τὴν διόδον τοῦ ἐμβρύου, ἰδίως δὲ τῆς κεφαλῆς του. Ἀντιθέτως, ἡ λεκάνη τῆς γυναικὸς, ἐπειδὴ, μὲ τὸ νὰ ὀρθοστατήσῃ ὁ ἄνθρωπος, ἤλλαξε σχέσεις πρὸς τὴν σπονδυλικὴν στήλην καὶ ἔπαθεν ὀρισμένας στενωτικὰς μεταβολάς, δὲν ἐπιτρέπει ἑλευθερίαν προσαρμογῆς καὶ εὐκολίαν διόδου τοῦ ἀνθρωπίνου ἐμβρύου.

Δεύτερον, εἰς τὸ ὅτι ἡ κεφαλὴ τοῦ ἐμβρύου τοῦ ζώου ἐν σχέσει πρὸς τὴν λεκάνην εἶναι πολὺ μικρά, μάλιστα δὲ κατὰ τὸ

μέρος τῆς τὸ περιέχον τὸν ἐγκέφαλον, ὁ ὁποῖος γνωρίζομεν πόσον μικρὸς εἶναι εἰς τὰ ζῶα. Ἀντιθέτως, ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀνθρωπίνου ἐμβρύου ἐν σχέσει πρὸς τὴν λεκάνην τῆς γυναικὸς εἶναι πολὺ μεγάλη, λόγῳ τῆς μεγάλης ἀναπτύξεως τοῦ ἐγκεφάλου. Σήμερον παραδεχόμεθα ὅτι ἡ μεγάλη ἀνάπτυξις τοῦ ἐγκεφάλου τοῦ ἀνθρώπου ἐπραγματοποιήθη παραλλήλως πρὸς τὴν ὀργάνωσιν τῆς ὀρθίας στάσεώς του. Τὰ δύο ὅμως αὐτὰ δῶρα τῆς ἐξελίξεως πρὸς τὸν ἄνθρωπον εἰχον τὸν παθητικὸν τὸν ἀντίκτυπον ἐκτὸς ἄλλων καὶ εἰς τὰς δυσκολίας τοῦ τοκετοῦ.

Τρίτος λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ἡ γυναῖκα ὑποφέρει περισσότερον τῶν ζώων ἀπὸ τοὺς πόρους τοῦ τοκετοῦ, εἶναι πάλιν ἀκριβῶς ἡ μεγάλη ἀνάπτυξις τοῦ ἐγκεφάλου τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ καταπληκτικὴ καὶ λεπτοτάτη ὀργάνωσις του, ἡ περίπλοκος συσχέτισις του πρὸς τόσας καὶ τόσας λειτουργίας, ὁ πλουτισμὸς του μὲ πολλὰ κέντρα ἀνύπαρκα εἰς τὰ ζῶα, καί, τέλος, ἡ μυστηριώδης συμβολὴ του εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς συνειδήσεως καὶ τῆς πνευματικότητος τοῦ ἀνθρώπου, κάμνουν ὥστε ἡ ἀπήχησις τῶν διαφόρων ἐρεθισμάτων, μάλιστα δὲ τῶν σχετικῶν πρὸς τὴν ψυχὴν, νὰ εἶναι εὐρυτέρα, ἐντονωτέρα καὶ περισσότερον διαρκῆς εἰς τὸν ἄνθρωπον. Παρὰ δὲ τὸ γεγονός ὅτι ὁ τοκετὸς εἶναι φυσιολογικὸν ἔργον, ἐν τούτοις, ἀναφορικῶς πρὸς τὴν διέγερσιν, τὴν ὁποῖαν προκαλεῖ εἰς τὰ ἐγκεφαλικά κέντρα τοῦ πόνου, παριστᾷ μειονεκτικὴν ὀργανικὴν κατάστασιν, χαρακτηριστικὴν τῆς ἀνθρωποποιήσεως, δηλαδὴ τῆς ἐξελικτικῆς προαγωγῆς τοῦ ἀνθρωποειδοῦς προγόνου

μας εἰς ἄνθρωπον. Ἐὰν ἐμέναμε πίθηκοι, τὸ θῆλυ τοῦ εἴδους μας καὶ συντομώτερον καὶ ἀνωδυνώτερον τοκετὸν θὰ εἶχε. Ἐγίναμεν ὁμοῦ ἄνθρωποι, ἐπλουτίσθημεν μὲ νευρικὸν σύστημα, τὸ ὁποῖον ἐπεφορτίσθη μὲ μεγίστας εὐθύναις διὰ τὴν ἐπιτέλειαν λεπτοτάτων λειτουργιῶν, διὰ τὴν ρύθμισιν τῶν ὁποίων πρέπει νὰ εἶναι πάντοτε εἰς τὸ ἔπακρον εὐαίσθητον. Τὴν ὥραν λοιπὸν τοῦ τοκετοῦ, κατὰ τὴν ὁποίαν πολλὰ καὶ σημαντικὰ ὀργανικὰ στοιχεῖα τίθενται εἰς κίνησιν διὰ νὰ ἐπιτελέσουν μέγα ἔργον, τὴν ἐξώθησιν δηλαδὴ εἰς τὸν κόσμον ἐνός νέου ἀνθρώπου, τὸ ὑπερευαίσθητον νευρικὸν σύστημα τῆς γυναικὸς δέχεται ἀδιακόπως καὶ ἰσχυρὰς ἐκκενώσεις διεγερτικῶν ἐρεθισμάτων, τὸ σύνολον τῶν ὁποίων δημιουργεῖ τὴν αἰσθησιν τοῦ πόνου.

Οἱ πόνοι τοῦ τοκετοῦ ἔχουν τὴν ἐστίαν των εἰς τὴν μήτραν καὶ τὰ ἄλλα μέρια τοῦ πυελογεννητικοῦ σωλήνος. Διὰ νευρικῶν δὲ ἰνῶν μεταφέρονται μέσφ ὠρισμένων γαγγλίων τοῦ αὐτονόμου νευρικοῦ συστήματος καὶ τῶν ὀπισθίων (αἰσθητικῶν) κερμάτων τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, εἰς τὸν ἐγκέφαλον.

Οὗτος, δι' ἐξερρασιῶν, αἱ ὁποῖαι μᾶς εἶναι ἀκόμη ἄγνωστοι, δημιουργεῖ τὴν συνειδητὴν αἰσθησιν τοῦ πόνου, ἀφ' ἐνός, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου προβάλλει τὸν πόνον εἰς τὴν ἐστίαν τῆς παραγωγῆς του, δηλαδὴ τὸν ἐντοπίζει. Ἐὰν διακόψωμεν τὴν μεταδίδοσιν τῶν ἀλγεῖνῶν ἐρεθισμάτων ἀπὸ τὴν μήτραν καὶ τὸν πυελογεννητικὸν σωλήνα πρὸς τὸν ἐγκέφαλον, π.χ. μὲ νάρκωσιν τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, αἰσθησις τοῦ πόνου κατὰ τὸν τοκετὸν δὲν ὑπάρχει. Ἐὰν αὐτὸ συμβαίνει καὶ ἂν ναρκώσωμεν τὸν ἐγκέφαλον. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὴν αἰσθησιν τοῦ πόνου μετέχει καὶ τὸ ψυχικὸν στοιχεῖον τῆς γυναικός, εἰς πολλὰς περιπτώσεις κατορθώνομεν νὰ μετριάσωμεν τὸν πόνον ἐπηρεάζοντες τὸν ψυχισμόν τῆς γυναικὸς μὲ τὴν ἀσκησιν τῆς βουλήσεως αὐτῆς, τὴν ὑποβολὴν κλπ.

Ὁ πόνος τοῦ τοκετοῦ ἀπὸ γενικώτερας ἀπόψεως δὲν εἶναι ἀπολύτως ἄχρηστος καὶ ἀσκοπος. Εἶναι ἓν εἶδος «κώδωνος κινδύνου», ὅτι κατὰ τὸ σοβαρὸν καὶ τὸ ἀσύνηθες πρόκειται νὰ συμβῇ. Ἀντιπροσωπεύει

λοιπὸν ἓνα προστατευτικὸν μηχανισμόν τῆς φύσεως, ὅπως καθε πόνος. Ἄλλ' ἐδῶ ἐξετάζομεν ἐπιστημονικῶς τὸ κατὰ πόσον θὰ ἔπρεπε ὁ προστατευτικὸς αὐτὸς μηχανισμὸς νὰ εἶναι τόσο ἀνυπόφορος, καὶ τὸ ἂν εἶναι πλέον ἐπιτρεπτὴ ἢ συνέχισις τῆς δοκιμασίας τῶν γυναικῶν ἐξ αἰτίας του. Ὅμιλοῦμεν δὲ περὶ δοκιμασίας, διότι τὸν πόνον τοῦ τοκετοῦ παρακολουθοῦν καὶ πολλὰ ἄλλα δυσάρεστα, ὅπως εἶναι ὁ φόβος, ἡ συγκίνησις, αἰσθημα ἀνασφαλείας καὶ ἐπιπνευμένον κινδύνου, αἰσθημα ἐνοχῆς καὶ μονώσεως, σωματικὴ καὶ ψυχικὴ ἐξάντλησις. Ἡ ἔντασις, βεβαίως, ὄλων αὐτῶν τῶν δυσαρέστων εἶναι διαφορετικὴ εἰς κάθε γυναῖκα, εἰς κάποιον βαθμὸν ὁμοῦ κανὲν δὲν λείπει ἀπὸ καμμίαν, ἔστω καὶ πολυτόκον, κατὰ τὴν ὥραν τοῦ τοκετοῦ.

Πολλὰι γυναῖκες ἀναπολοῦν μὲ τόσον δέος τὴν ὀδυνηρὰν περιπέτειαν τοῦ πρώτου των τοκετοῦ, ὥστε πάσχουν ψυχικῶς εἰς τὴν ἰδέαν ἐνός δευτέρου, ἐπιζητοῦσαι πάση θυσίᾳ καὶ διὰ παντός μέσου ν' ἀποφύγουν νέαν ἐγκυμοσύνην. Αἱ πλέον ἀδοήθητοι ἐξ αὐτῶν, ὅπως εἶναι ἰδίως αἱ γυναῖκες τῆς ὑπαίθρου, δέχονται τὴν μοῖραν των καρτερικῶν, καταπνίγουσαι τὸν ψυχotraυματισμὸν καὶ τὴν ἀγωνίαν των. Περιωρισμένος ἀριθμὸς γυναικῶν ἔχουν τὸ ἔμφυτον θάρρος ν' ἀντιμετωπίζουσιν εὐχαρίστως τὸ ἐνδεχόμενον ἢ τὴν πραγματοποίησιν ἐπανειληγμένων τοκετῶν.

Σήμερον, μὲ τὴν εὐεργετικὴν παρέμβασιν τῆς Ἐπιστήμης, εἶναι δυνατόν νὰ βοηθήσωμεν ὅλας σχεδὸν τὰς γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐνεπιστεύοντο εἰς αὐτήν, ὥστε ὁ τοκετός των καὶ ἀσφαλῆς καὶ ἀνώδυνος νὰ εἶναι, καὶ τὸ ψυχικὸν τραῦμα ἀπὸ τὴν πραγμάτων του νὰ περιορισθῇ εἰς τὸ ἐλάχιστον ἢ νὰ λησμονηθῇ συντομώτατα.

Δὲν ἀναφερόμεθα ἐδῶ εἰς τὴν αὐξησιν τῆς πείρας μας ἐπὶ τῆς χειρουργικῆς, φαρμακευτικῆς, ἀσηπτικῆς καὶ ἀντισηπτικῆς, καὶ, τέλος, τῆς ἀντιλοιμώδους ἀγωγῆς κατὰ καὶ μετὰ τὸν τοκετόν. Θὰ δμιλήσωμεν ὁμοῦ ἐν ἐκτάσει ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἀνακουφίσεως τῶν πόνων κατὰ τὸν τοκετόν, ὅπως τὸν ἀντιμετωπίζομεν μὲ τόσον καλὰ ἀποτελέσματα σήμερον. (Συνεχίζεται)